

HD

1392

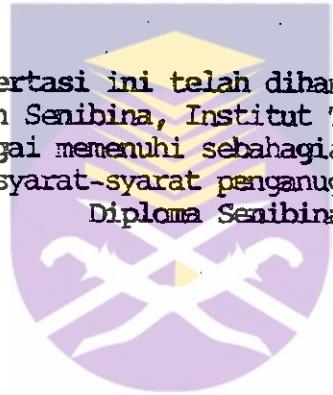
B83

1991

THESIS

KEPERLUAN BAGI MEREKA BENTUK
SEBUAH TAMAN DIDIKAN
KANAK-KANAK YANG BERKESAN

Disertasi ini telah dihantar kepada
Jabatan Senibina, Institut Teknologi MARA
Sebagai memenuhi sebahagian daripada
syarat-syarat penganugerahan
Diploma Senibina

sebagian Rujukan & Perkhidmatan Pembangunan
Perpustakaan Tun Abdul Razak
Institut Teknologi MARA
40450 Shah Alam
Selangor Darul Ehsan

Disediakan oleh :

Buana Putera bin Husin
Diploma In Architecture (Tahun 3)
Seisi Julai - Disember 1991

FOTOSTAT TIDAK DIBENARKAN

W7

INSTITUT TEKNOLOGI MARA
Kajian Senibina, Perancangan dan Ukur, ITM, Shah Alam

Adalah disahkan bahawa Disertasi ini (ARC 392) telah disediakan oleh :

BUANA PUTERA BIN HUSIN
Diploma Senibina
ITM Shah Alam Selangor Darul Ehsan

Disertasi ini telah dibaca dan disemak oleh :

Penasihat : Encik Abd. Ghani Mohd Desa
Penyelaras : Puan Nakiah Mohd Amin

.....
Tandatangan Penasihat

.....
Tarikh

.....
Tandatangan Penyelaras

.....
16.3.92
.....
Tarikh

PENGARGAAN

Segala puji bagi Allah, Tuhan yang memiliki serta menguasai sekalian am. Maha suci Allah dengan izinnya dan limpah kurnianya, maka disertasi ini dapat disempurnakan.

Kemudian selawat dan salam atas junjungan besar, Nabi Muhammad S.A.W. sumber dari segala ilmu dan nur, bibit dari semua ma'rifat dan sir. Dan semoga Allah redha pada keluarga dan sahabatnya yang tetap ta'at mengikut jejaknya. Amin.

Dalam kesempatan ini saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih pada Puan Nakiah Mohd Amin selaku penyelaras disertasi serta persetujuan beliau diatas pemilihan tajuk, "Keperluan Bagi Merekabentuk Sebuah Taman Didikan Kanak-Kanak yang berkesan."

Saya juga ingin mengucapkan ribuan terima kasih pada Penasihat disertasi saya, Encik Abdul Ghani Mohd Desa diatas segala bimbingan, tunjuk ajar serta teguran yang mana banyak membantu saya dalam menyiapkan disertasi ini.

Tidak lupa juga penghargaan pada seluruh ahli keluarga yang banyak memberi bantuan dan sokongan samada berbentuk fizikal ataupun moral.

Disamping itu saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih pada pihak-pihak dan individu-individu tertentu diatas segala kerjasama dan maklumat yang diberikan.

PIHAK TERTENTU

1. Kementerian Pendidikan Malaysia,
Pusat Bandar Damansara,
KUALA LUMPUR.
2. KEMAS,
Cawangan Wilayah Persekutuan,
Wisma Datuk Dagang,
Jalan Raja Alang,
KUALA LUMPUR.
3. Jabatan Perancang Bandar,
Majlis Perbandaran Petaling Jaya,
Jalan Yong Shoot Lin,
46675 Petaling Jaya,
SELANGOR DARUL EHSAN.
4. Jabatan Perancang Bandar,
Majlis Perbandaran Shah Alam,
Shah Alam.
SELANGOR DARUL EHSAN.
5. Pihak Tadika yang terlibat.

INDIVIDU TERTENTU

1. Encik Harun Ahmad,
Pengarah,
Pejabat Kemas,
Tingkat 6, Wisma Datuk Dagang,
Jalan Raja Alang,
KUALA LUMPUR.
2. Puan Norwati Mohd Yunus,
Jabatan Perancang Bandar,
MPSA, Shah Alam,
SELANGOR.
3. Che Huzzana,
Jabatan Perancang Bandar,
MPPJ, Jalan Yong Shoot Lin,
PETALING JAYA, SELANGOR.

4. Encik Zulkifli,
Jabatan Perancang Bandar,
MPPJ, Jalan Yong Shook Lin,
PETALING JAYA, SELANGOR.
5. Cik Hindun bte Safie,
Guru Penyelaras,
Tadika Tengku Anis,
Kampong Sireh,
KOTA BHARU, KELANTAN.
6. Pengetua,
Tadika Diyane,
2986, Lorong Datok Sulaiman 1,
Taman Tun Dr. Ismail,
KUALA LUMPUR.
7. Cik Maznah Husin,
Guru Besar,
Tadika Yayasan Islam Terengganu,
Kampong Raja, Besut,
TERENGGANU.
8. Encik Borhan,
Guru Besar,
Tadika Alam,
No. 22, Jalan 11/2,
SHAH ALAM, SELANGOR.
9. Cik Christine Severenan,
Tadika Cahaya,
27, Jalan SS 3/86,
47300 PETALING JAYA.
10. Cik Gu Ayu,
Taski Al Hidayah,
d/a Surau Al Hidayah,
Kampong Kinabalu,
KUALA LUMPUR.
11. Puan Norma,
Pusat Asasan Kanak-Kanak,
No. 15, Lorong Yap Kwan Seng,
KUALA LUMPUR.
12. Cik Arnida Adnan,
Tadika Amal,
No. 10, Jalan Kent 1,
Off Jalan Maktab,
54000 KUALA LUMPUR.

13. Cik Azizah,
Tadika Ihkaam,
No. 1, Jalan Ibukota 4 (Kiri),
Taman Ibukota,
53100 Gombak,
KUALA LUMPUR.
14. Cik Syarifah Alawiyah Alhabshi,
Design works,
No. 51B, Jalan SS 6/12,
Kelana Jaya,
SELANGOR DARUL EHSAN.
15. Sdr. Shafizan Aham
Sdr. Azahar Ismail
Sdr. Mohd Rizal Osman
Sdri Syarifah Shafinaz serta
seluruh pelajar Sebibina semester 7,
Institut Teknologi MARA,
SHAH ALAM, SELANGOR.
16. Sdr. Zunaidi Darus
Sdr. Abd. Halim Yusof dan
seluruh pelajar Senibina semester 6,
Institut Teknologi MARA,
SHAH ALAM, SELANGOR.
17. Sdri Norizan Md Dom,
Pelajar Diploma Sains Kesetiausahaian,
Semester 4,
ITM CAWANGAN PERAK.

PRAKATA

Sepertimana yang kita semua maklum, setiap individu akan menempuh alam kanak-kanak terlebih dahulu sebelum meningkat dewasa. Segala bentuk pendidikan atau pendedahan pada kehidupan yang diterima semasa kanak-kanak akan mempengaruhi kehidupan setiap individu tersebut sehingga meningkat dewasa. Oleh itu, kanak-kanak perlu dibentuk sejak dari awal lagi dengan didikan yang sempurna dan jagaan yang rapi bagi membentuk generasi masa depan yang berguna.

Dalam proses pendidikan bagi kanak-kanak, institusi pengajian yang terawal yang harus ditempuhi adalah Taman Didikan Kanak-Kanak (TADIKA). Tadika merupakan suatu proses pendidikan peralihan ke arah pendidikan yang formal iaitu sekolah.

Oleh itu, dalam merekabentuk sesebuah tadika, banyak faktor yang perlu diberi perhatian bagi menjamin keberkesanan institusi tersebut. Ianya berbeza dari rekabentuk bangunan biasa terutama sekali dari segi warna, bentuk anthropometrik, perancangan ruang dan lain-lain. Selain dari membantu proses pembelajaran, rekabentuk tadika yang digunakan juga dapat mempengaruhi psikologi kanak-kanak itu sendiri.

Jadi peranan rekabentuk bagi sesebuah tadika penting dalam menghasilkan sebuah institusi pendidikan yang berkesan seterusnya membantu kearah pendidikan kanak-kanak itu sendiri.

KANDUNGAN

Penghargaan	i
Prakata	v
Kandungan	vii
Senarai Gambarajah	xi
Senarai Gambarfoto	xiii
1.0 KAJIAN KEMANUSIAAN	
1.1 Pengenalan Ilmu Kemanusiaan	1
1.2 Teori Tipologi	2
1.2.1 Tipologi Zaman (dari sejarah Eropah)	
1.2.2 Perkembangan Teori Tipologi	
1.3 Takrif Sahsiah	5
1.3.1 Alloport	
1.3.2 Symonds	
1.3.3 Prince	
1.3.4 Crow & Crow	
1.3.5 Rumusan	
1.4 Faktor-Faktor Yang Mempengaruhi Sahsiah	7
1.4.1 Faktor Kaji Tubuh	
1.4.2 Faktor Kemasyarakatan/Persekutaran	
1.4.3 Faktor-Faktor Lain Boleh Mempengaruhi Sahsiah Seseorang	
1.4.4 Faktor-Faktor Sampingan	
1.5 Sifat-Sifat Umum Aktiviti Manusia	11
1.5.1 Perhatian	
1.5.2 Pengamatan	

1.5.3	Tanggapan	
1.5.4	Fantasi	
1.5.5	Ingatan	
1.5.6	Berfikir	
1.5.7	Perasaan	
1.5.8	Motif	
1.6	<u>Teori Penyuburan Mental - Jean Piaget</u>	13
1.6.1	Rumusan	
1.6.2	Pengaruh Keatas Penyuburan Mental	
2.0	<u>FALSAFAH PENDIDIKAN</u>	
2.1	<u>Teori Pendidikan</u>	16
2.1.1	Empirisme	
2.1.2	Nativisme	
2.1.3	Naturalisme	
2.1.4	Konvergensi	
2.1.5	Perbahasan Tentang Eksistensialisme	
2.2	PENDIDIKAN KANAK-KANAK MENGIKUT KACAMATA ISLAM	20
2.3	PENDIDIKAN DALAM KONTEKS FALSAFAH PENDIDIKAN NEGARA	23
2.4	PSIKOLOGI KANAK-KANAK DALAM KONTEKS PENDIDIKAN	24
3.0	<u>ORGANISASI TADIKA</u>	
3.1	Organisasi Tadika	27
3.2	Aktiviti Tadika	31
3.3	Merancang Kurikulum Yang Berkesan	33
3.4	Pemerhatian Tentang Aktiviti Kanak-Kanak	34

4.0	<u>KAJIAN TEKNIKAL</u>	
4.1	Anthropometrik	37
4.2	Zon Kerja Kanak-Kanak	40
4.3	Kawasan Kerja Di Tadika	44
4.3.1	Pusat Jagaan Kanak-kanak	
4.3.2	Kanak-Kanak Peringkat Awal	
4.3.3	Kanak-Kanak Pertengahan Umur	
5.0	<u>KAJIAN KES</u>	
5.1	Tadika Tengku Anis	48
5.2	Tadika Diyana	63
6.0	<u>CADANGAN</u>	
6.1	Tadika Sebagai Asas Persekolahan	72
6.2	Pertuturan Dan Pengaruh Tempat Tinggal	73
6.3	Takrif Keperluan Bagi Sesebuah Tadika	74
6.4	Saiz Bagi Sesebuah Tadika	75
6.5	Tadika Dan Ibu-Ibu Yang Bekerja	77
6.6	Tadika Dan Perpustakaan	80
6.7	Program Pengurusan Kanak-Kanak	82
6.8	Program Persekolahan	85
6.9	Khidmat Analisa Diagnosa	88
6.10	Organisasi Bagi Pra Sekolah	88
6.11	Ruang Yang Dicadangkan	89
6.11.1	Pusat Pembelajaran Induk	
6.11.2	Ruang Kreatif	
6.11.3	Ruang Pembelajaran Peringkat Awal Kanak-Kanak	

6.11.4	Servis Tambahan	
6.12	<u>Penggunaan Warna</u>	100
7.0	<u>ULASAN/KESIMPULAN</u>	
7.1	<u>Ulasan</u>	103
7.1.1	Susunatur Kuang	
7.1.2	Teori Kognitif Jean Piaget	
7.1.3	Masa Pembelajaran	

SENARAI GAMBARAJAH

- Rajah 4.1 : Anthropometrik - kanak-kanak umur 3-5 tahun
- Rajah 4.2 : Anthropometrik - kanak-kanak umur 5 - 7 tahun
- Rajah 4.3 : Ketinggian perabut untuk kanak-kanak - berumur 3 - 8 tahun
- Rajah 4.4 : Zon kerja kanak-kanak - bekerja meja dan beraksi
- Rajah 4.5 : Zon kerja kanak-kanak - kegiatan muzik dan kraftangan
- Rajah 4.6 : Zon kerja kanak-kanak - aktiviti senyap dan aktiviti aktif
- Rajah 4.7 : Zon kerja kanak-kanak - sudut binaan
- Rajah 4.8 : Kawasan kerja pusat jagaan kanak-kanak
- Rajah 4.9 : Kawasan kerja kanak-kanak - peringkat awal
- Rajah 4.10 : Kawasan kerja kanak-kanak - pertengahan umur
- Rajah 5.14 : Pelan lantai Tadika Diyana
- Rajah 5.15 : Pelan tingkat satu Tadika Diyana
- Rajah 6.1 : Kedudukan tempat penjagaan anak-anak diambil kira supaya menjadi satelit pada tadika
- Rajah 6.2 : Tadika seharusnya mendapat hubungan terus dengan perpustakaan awam untuk bahan pelajaran dan sokongan
- Rajah 6.3 : Struktur program pra sekolah/penjagaan kanak-kanak (12 jam)
- Rajah 6.4 : Pembahagian tugas kakitangan tadika
- Rajah 6.5 : Program pembelajaran di tadika melibatkan ketiga-tiga peringkat umur
- Rajah 6.6 : Kedua-dua program mestilah termasuk didalam perancangan kurikulum
- Rajah 6.7 : Organisasi bagi tadika yang mana pusat penjagaan kanak-kanak beroperasi sebagai satelit pada tadika
- Rajah 6.8 : Pusat pembelajaran induk

- Rajah 6.9 : Ruang kreatif
- Rajah 6.10 : Ruang pembelajaran peringkat awal kanak-kanak
- Rajah 6.11 : Servis tambahan/pentadbiran
- Rajah 6.12 : Susunatur tadika secara kasar. Ia berubah mengikut keadaan tapak dan juga konsep rupa-bentuk yang dikehendaki

SEVARAI GAMBARFOTO

- Gambarfoto 5.1 : Model Tadika Tengku Anis berdasarkan rekabentuk asal
- Gambarfoto 5.2 : Perletakannya ditepi Jalan Kg. Sireh, di persekitarannya terletak rumah kediaman resmi Menteri Besar, Kota Bharu Darul Naim dan masjid.
- Gambarfoto 5.3 : Gabungan jaluran pokok palma dan tiang konkrit mewujudkan 'axis' ke arah pejabat. Bangunan tersebut dibezakan dengan bangunan lain oleh warna atapnya.
- Gambarfoto 5.4 : Bangunan pentadbiran dan terdapat beranda yang 'mati' ditingkat atasnya. sepatutnya beranda tersebut berfungsi sebagai penghubung dengan bangunan kelas yang tidak dibina.
- Gambarfoto 5.5 : Perhimpunan di lapangan boleh terganggu oleh kedatangan pelawat yang datang dari pintu depan. Pelawat-pelawat tersebut terpaksa merentasi lapangan tersebut untuk ke pejabat.
- Gambarfoto 5.6 : Taman permainan yang terlibat dalam perubahan rekabentuk diletakkan antara blok servis dan stor peralatan. Terdapat longkang yang merentasi kawasan tersebut disamping ketidak selesaan yang timbul kerana kedudukannya bersebelahan dengan dapur.
- Gambarfoto 5.7 : Tempat mengambil air sembahyang yang terletak di bahagian belakang dibuat berdasarkan 'authropometrik' kanak-kanak.
- Gambarfoto 5.8 : Kolam ikan yang menjadi pemisah bagi aktiviti-aktiviti kelas dan bangunan pentadbiran.
- Gambarfoto 5.9 : Koridor belakang yang juga menempatkan tandas, yang mana kesemua tandas di blok kelas terletak di bahagian belakang.
- Gambarfoto 5.10: Bilik pandang dengar yang juga menempatkan komputer sepatutnya mempunyai kawalan cahaya yang baik kerana peralatannya sensitif pada cahaya.

- Gambarfoto 5.11: Perpustakaan yang menempatkan pelbagai sumber pengetahuan dengan kiub bangku yang mudah disusunatur mengikut keperluan.
- Gambarfoto 5.12: Penggunaan 'gril' yang bermotifkan bentuk geometri Islam memberikan pencahayaan dan pengudaraan semulajadi. Gabungan warna-warna pastel mewujudkan suasana yang tenang.
- Gambarfoto 5.13: Kerusi dan meja yang berkonseptan bentuk kiub direka agak mudah untuk disusun berbagai cara bersesuaian dengan aktiviti-aktiviti yang dijalankan. Penggunaan pelbagai warna yang berlebihan tanpa mengambil kira kesan psikologi pada pengguna. Warna-warna tersebut sepaututnya diletakkan pada tumpat yang tidak melibatkan hubungan dengan mata yang lama seperti di taman permainan, dinding luar dan lain-lain.
- Gambarfoto 5.16: Pintu masuk utama dimana dewan, pejabat serta 'entrance porch' sebagai penghalang sebarang ganggunan pada kawasan aktiviti kanak-kanak.
- Gambarfoto 5.17: Pintu masuk kanak-kanak yang menghubungkan kawasan aktiviti dengan tempat mereka diturunkan dari kenderaan.
- Gambarfoto 5.18: 4 blok kelas yang direkabentuk dengan susunatur secara berputar.
- Gambarfoto 5.19: Blok servis di bahagian belakang yang mempunyai pintu masuk yang tersendiri tanpa melibatkan aktiviti-aktiviti utama.

1.0

COPYRIGHT © UiTM

1.1 PENGENALAN ILMU KEMANUSIAAN

Dalam berurusan dengan sesuatu perkara, adalah sewajarnya mengetahui dengan mendalam serta mahir dalam hal tersebut, lebih-lebih lagi dalam berurusan dengan manusia. Ini adalah disebabkan ilmu kemanusiaan berbeza dengan ilmu sains dimana cara pengamatannya mengenai manusia sebagai subjek spiritual lebih berbentuk supra-subjektif mengikut Weisskof(1), aspek-aspek manusawi akan lenyap bila perilaku manusia tersentuh oleh cara pendekatan objektif imparsial yang dilakukan dalam dunia ilmiah.

Karl Marx(2) merumuskan "tiada ilmu sosial yang tidak berpijak pada ideologi. Tidak mungkin manusia itu berfikir bebas terlepas dari lingkup sosial yang menjadi dasar eksistensinya fikiran rasional pasti berpijak pada sesuatu yang non-rasional. Tidak mungkin kita mengenal sejarah kerana sejarah itulah yang membentuk perilaku sosial."

(1) Hidajat Naatmadja, Dr Ir, "Membangun Ilmu Pengetahuan Berlandaskan Ideologi (AI Bayyinah)", Penerbit IQRA, Bandung, Mac 1983, M.S. 18

(2) Ibid M.S. 6

1.2 TEORI TIPOLOGI

1.2.1 Tipologi Zaman (dari Sejarah Eropah)

- (1) Zaman Abad Gelap Eropah - Jiwa abdi dalam berakar pada keyakinan gereja, agama sebagai dogma yang dikenali oleh raja-raja tanpa nama gereja yang Maha Agung dimana gereja tidak pernah salah sejung rambutpun.
- (2) Zaman Renaissance - Pemberontakan rakyat terhadap dogmatisme gereja
- (3) Revolusi Perancis - Melanjutkan zaman Renaissance menggulingkan sisa-sisa raja-raja gereja yang berbentuk feudalisme.
- (4) Revolusi Marxisme - Melancarkan revolusi Perancis dimana kaum teknokrat dan kapitalis memegang tumpukan kekuasaan.
- (3) Zaman Modern - Penghasilan jenis perbudakan baru.

1.2.2 Perkembangan Teori Tipologi

Pengkajian terhadap manusia telah dibuat sejak zaman Hippocrates (460-370 SM) yang mana banyak terpengaruh pada kosmologi Ependokles dimana manusia terdiri dari

zarah-zarah chole, melanchole dan sangris. Ia kemudiannya dilanjutkan oleh Galenus (129 - 200m) bahawa sifat kejiwaan yang tertentu bergantung pada dominasi cairan tersebut yang dipanggil temperament.

De Giovanni dan Viola pula merumuskan hukum deformasi berdasarkan tubuh manusia iaitu, microsplanchnis, makrosplanchnis dan normasplanchnis. Mazhab tipologi pimpinan Sigaud pula menambah keadaan serta bentuk tubuh manusia serta kelainannya ditentukan oleh persekitarannya yang menimbulkan reaksi-reaksi seperti berikut :-

(i) Udara menjadi sumber reaksi respiratoris

(ii) Persekutaran permakanan mewujudkan reaksi digestif

(iii) Keadaan alam mewujudkan reaksi muskuler

(iv) Sosial mewujudkan reaksi cerebral

Kretschmer pula menggabungkan unsur-unsur diatas, dan menjeniskan manusia mengikut keadaan jasmani (piknis, leptosam, atletis, diaplatis) dan temperamentnya (schizothym, cyklothym) yang mana berhubung rapat diantara keduanya. Sheldon pula melanjutkan dan

menambah selain dari komponen kejasmanian dan temperament dengan Honones Psikiaktisis. Sigmund Freud mengkategorikan manusia kepada kumpulan-kumpulan atau jenis supaya dapat perhubungan dengan lebih berkesan.

(i) Peringkat 1

Awal kanak-kanak mereka bertindak atas dasar kepentingan diri. Tujuan mendapat sesuatu perkara bagi kesenangan diri tanpa memikir kepentingan orang lain.

(ii) Peringkat Ego

Proses perkembangan mental lebih matang dan sanggup berhadapan dengan hakikat bahawa tidak semua kemahuan mereka boleh didapati.

Mula memperlihatkan kemampuan untuk hidup bermasyarakat berdasarkan prinsip realiti atau pertimbangan keadaan sebenar.

(iii) Peringkat Super Ego

Perkembangan mental yang lebih matang dan dapat menghayati nilai masyarakat.

Dalam kaedah moden pula kategori manusia dengan cara tret yang ditentukan mengikut ketahanan gerak balas seseorang di dalam berbagai situasi dan ditentukan

melalui kaji selidik dan ujian dengan menggunakan psikogram dimana satu-satu tingkah laku dibandingkan bagi melihat sahsiah yang normal.

Kaedah lain untuk menentukan tret adalah cara projektif di mana kanak-kanak digalakkan mencurah isihati, lakunan kata-kata dan lain-lain yang mana merupakan gambaran perasaan dirinya sendiri. Ahli-ahli psikologi kemudian buat interpretasi di atas lukisan tersebut untuk menentukan sesuatu sahsiah.

1.3 TAKRIF SAHSIAH

1.3.1 Alloport

Satu organisasi sistem psikologi dan kemanusiaan yang dinamik di dalam diri seseorang; iaitu terdapat penyesuaian antara dirinya dengan alam sekeliling dan dipengaruhi oleh :

(i) Sistem kejasmanian - ditentukan oleh keturunan.

(ii) Psikologi - diwujudkan oleh pengaruh alam sekeliling.

1.3.2 Symonds

Sifat-sifat yang menggambarkan diri dalam seseorang individu termasuklah tingkah laku yang diperhatikan oleh orang lain dan perasaan-perasaan yang dialami oleh seorang dalam dirinya sendiri termasuklah tingkah laku secara keseluruhan, pemikiran, perasaan, penggerak, khayalan, keinginan mempertahankan diri dan tanggapan diri sendiri oleh seseorang individu.

1.3.3 Prince

Melibuti kesemua keadaan semulajadi kajihayat, gerakhati, kcenderungan, nafsu dan naluri seseorang itu.

1.3.4 Crow & Crow

Keseluruhan pola-pola perlakuan pada tiap-tiap peringkat perkembangan seseorang individu meliputi aspek fizikal, sikap, kecerdasan, emosi, pertuturan, moral dan kebolehan masyarakat.

1.3.5 Rumusan

(i) Gambaran tingkah laku secara keseluruhan.

(ii) Organisasi yang dimana dan boleh didapati dalam diri seseorang dalam sistem psikologi yang menentukan cara ia menyesuaikan diri dengan persekitaran.

(iii) Gambaran tingkahlaku yang kekal dalam menghadapi persekitaran.

1.4 FAKTOR-FAKTOR YANG MEMPENGARUHI SARIAH

1.4.1 Faktor Kaji Tubuh

(i) Kesan langsung

- Kerosakan tisu dan sebagainya yang menyebabkan berlakunya tindak balas negatif.

(ii) Kesan tidak langsung

- Perasaan diri 'inferior' dan akan membawa kepada pengasingan diri.

1.4.2 Faktor Kemasyarakatan/Persekutuan

(a) Latar Belakang Keluarga

- (i) Tahap kemesraan dan kasih sayang ibubapa kepada anak-anak akan mempengaruhi sahsiah mereka.

- (ii) Keadaan sosio-ekonomi dalam rumah tangga.

- (iii) Keadaan sosio-ekonomi ibu bapa dalam masyarakat.

- (iv) Kedudukan dan taraf anak-anak dalam keluarga.